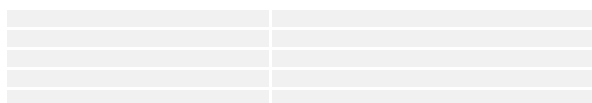

Konsumpcja w krajach Europy Środkowo-Wschodniej

Redakcja naukowa Anna Dąbrowska, Mirosława Janoś-Kresło

W książce autorzy omawiają zmiany zachodzące w pozycji konsumenta oraz konsumpcji gospodarstw domowych w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej (Litwa, Łotwa, Polska, Ukraina) po przejściu gospodarek tych krajów transformacji systemowej. Autorzy całościowo przedstawili: sytuację w badanych krajach na tle krajów Unii Europejskiej, konsumentów jako uczestników procesów rynkowych i zmiany ich zachowań konsumpcyjnych, zmiany w konsumpcji dóbr i usług gospodarstw domowych oraz czynniki o tym decydujące, charakterystykę konsumentów na wybranych rynkach usług.

Książka jest przeznaczona dla studentów i pracowników naukowych uczelni ekonomicznych i instytutów naukowych, ale powinna zainteresować również praktyków.

Spis treści

Wstęp

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza Litwy, Łotwy, Polski i Ukrainy na tle krajów Unii Europejskiej

- 1.1. Potencjał przestrzenny i demograficzny Litwy, Łotwy, Polski i Ukrainy
- 1.2. Zróżnicowanie sytuacji społeczno-gospodarczej Litwy, Łotwy, Polski i Ukrainy
- 1.3. Postrzeganie członkostwa w Unii Europejskiej przez społeczeństwa Litwy, Łotwy, Polski. Poparcie dla Ukrainy

2. Konsumenty jako uczestnicy procesów rynkowych i zmiana ich zachowań konsumpcyjnych

- 2.1. Konsumenty jako uczestnicy procesów rynkowych
- 2.2. Sytuacja dochodowa badanych gospodarstw domowych
- 2.3. Nowy konsument na rynku wirtualnym
- 2.4. Nowe trendy w zachowaniach konsumentów

3. Zmiany w konsumpcji dóbr i usług gospodarstw domowych w latach 2000-2005 i czynniki o tym decydujące

- 3.1. Wydatki na dobra i usługi w gospodarstwach domowych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w latach 2000-2005 na tle krajów UE
- 3.2. Czynniki decydujące o zakupie dóbr i usług
- 3.3. Wpływ członkostwa w Unii Europejskiej na postrzeganie różnych aspektów związanych z towarami i usługami
- 3.4. Warunki mieszkaniowe - zadowolenie i zamiary na przyszłość

4. Konsumenty na wybranych rynkach usług

- 4.1. Znaczenie usług w dobie integrującej się Europy
- 4.2. Zmiany w korzystaniu z usług w latach 2004-2005

- 4.3. Czynniki decydujące o wyborze placówki usługowej
- 4.4. Korzystanie z wybranych usług przez gospodarstwa domowe
 - 4.4.1. Korzystanie z usług społecznych
 - 4.4.2. Korzystanie z usług związanych z czasem wolnym
 - 4.4.3. Korzystanie z usług finansowych

5. Polityka konsumencka Unii Europejskiej a sytuacja konsumentów w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej

- 5.1. Polityka konsumencka Unii Europejskiej w latach 2002-2013
 - 5.1.1. Polityka konsumencka Unii Europejskiej w latach 2002-2006
 - 5.1.2. Strategia polityki konsumenckiej na lata 2007-2013
- 5.2. Poziom świadomości konsumentów i ochrona konsumentów w Polsce, na Litwie, Łotwie i Ukrainie
 - 5.2.1. Prawo do reprezentacji a znajomość instytucji i organizacji konsumenckich
 - 5.2.2. Prawo do informacji i edukacji a źródła informacji dotyczące ochrony konsumenta
 - 5.2.3. Prawo do efektywnego dochodzenia roszczeń a znajomość przepisów dotyczących reklamacji towarów i usług
- 5.3. Wzmacnianie pozycji konsumentów na rynku przez działania edukacyjne

Zakończenie

Fragment

Wstęp

W okresie poprzedzającym akcesję do Unii Europejskiej uwaga badaczy, w tym ekonomistów, była zwrócona na kraje zachodnie, traktując je jako punkt odniesienia, wzorzec rozwoju gospodarczego i społecznego, zmian zachodzących w strukturze konsumpcji i w zachowaniach konsumentów. W miarę upływu czasu coraz częściej podmiotem badań są kraje Europy Środkowo-Wschodniej, w których procesy zmian charakteryzuje w ostatnich latach duża dynamika.

Pojęcie krajów Europy Środkowo-Wschodniej pojawiło się po drugiej wojnie światowej, po powstaniu tzw. obozu państw socjalistycznych, ale jest ono dyskusyjne zarówno jeśli chodzi o skład polityczny, jak i zasięg geograficzny, a nawet pisownię. Litwa, Łotwa i Polska są krajami, które w większości definicji wchodzi w skład państw określanych tym mianem, zwłaszcza że niektóre z tych definicji wyraźnie odnoszą pojęcie Europy Środkowo-Wschodniej do krajów przyjętych do Unii 1 maja 2004 r. Inaczej jest z Ukrainą, która do krajów Europy Środkowo-Wschodniej zaliczana jest tylko w definicjach łączących to pojęcie z byłymi europejskimi państwami socjalistycznymi (oprócz Federacji Rosyjskiej). Mając świadomość występujących różnic definicyjnych, w tej pracy wszystkie objęte analizą kraje, tj. Litwę, Łotwę, Polskę i Ukrainę, traktujemy jako kraje Europy Środkowo-Wschodniej.

Proces integracji niesie określone nadzieje i obawy o charakterze ekonomicznym i społecznym. Przedmiotem obserwacji, analiz i ocen w niniejszym opracowaniu są zmiany,

jakie zachodzą w różnych sferach funkcjonowania gospodarek i społeczeństw, w tym odnoszące się do pozycji konsumentów i zmian w konsumpcji.

Dla współczesnej Ukrainy rozszerzenie granic Unii Europejskiej determinuje nowe kwestie wzajemnych stosunków i kształtowania nowych strategii ekonomicznych w sferze konsumpcji, zachowań konsumentów i ochrony ich praw konsumenckich. Duża aktywność Ukrainy w dążeniach do uzyskania statusu członka stowarzyszonego w Unii Europejskiej jest różnie postrzegana przez społeczeństwo, podobnie jak oczekiwania co do zmian zachodzących na rynku towarów i usług oraz w sytuacji gospodarstw domowych.

Niniejsze opracowanie poświęcone jest pozycji konsumenta i zmianom w konsumpcji gospodarstw domowych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej po rozszerzeniu Unii Europejskiej. Zawiera problemy, które wydawały się najistotniejsze dla podejmowanej problematyki i których realizacja była możliwa. (...)